

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o kontrole odpoved'ových hárkov z externej časti maturitnej skúšky na vybraných gymnáziách a v stredných odborných školách v SR v školskom roku 2013/2014

Na základe požiadavky Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania (NÚCEM) vykonala Štátna školská inšpekcia v školskom roku 2013/2014 inšpekcie zamerané na **kontrolu zhody originálov a kópií odpoved'ových hárkov** (OH) z externej časti maturitnej skúšky (EČ MS) v **22** stredných školách, z toho na **6** gymnáziách¹ (G) a v **16** stredných odborných školách² (SOŠ). Z kontrolovaných subjektov boli 3 súkromné a 1 cirkevný, s vyučovacím jazykom národnostných menšín boli 2 školy³.

Kontrola opravených odpoved'ových hárkov z externej časti maturitnej skúšky

Vzájomné porovnanie originálov a kópií OH sa uskutočnilo v predmetoch **matematika, slovenský jazyk a literatúra a cudzí jazyk (anglický a nemecký jazyk)**. Inšpekcie boli zamerané aj na správnosť vykonaných opráv a na hodnotenie odpovedí úloh s krátkou odpoveďou v OH s piktogramom pero, na analýzu žiakmi vykonaných opráv v úlohách s krátkou odpoveďou i s výberom odpovede v OH s piktogramom pero a krížik. Pri školskej inšpekcii boli použité originály a kópie OH, výsledkové listy žiakov, výsledkové listy školy, zoznamy žiakov a zasadacie poriadky pre jednotlivé skupiny žiakov, klasifikačné záznamy žiakov, zoznamy administrátorov a pomocného dozoru, prezenčné listiny zo zaškolenia administrátorov a hodnotiteľov, administrátorov a pomocných hodnotiteľov, zápisnice zo školenia administrátorov a pomocného dozoru, stanoviská predsedov predmetových maturitných komisií (PMK), protokoly o administrácii testov EČ a písomnej formy internej časti (PFIČ) MS, písomné a ústne vyjadrenia administrátorov, v niektorých subjektoch i písomné vyjadrenia koordinátorov.

Matematika

Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) vykonala v **3** subjektoch vzájomné porovnanie originálov a kópií odpoved'ových hárkov z EČ MS v predmete **matematika** a zistila, že **všetky OH boli opravené objektívne a v súlade s kľúčom správnych odpovedí**.

Kontrolou sa na G v **Trnavskom kraji** preukázalo, že **originály a kópie OH boli vo všetkých prípadoch identické**. Po oddelení originálov od kópií neboli uskutočnené žiadne dodatočné zásahy do OH. Zaznamenaná bola vysoká úspešnosť žiakov v otvorených úlohách bez ohľadu na predchádzajúcu klasifikáciu. Skreslenie objektivity výsledkov testov mohlo byť teda zapríčinené nedodržaním zásad a pokynov priamo v procese administrácie testov v učebni.

ŠŠI analýzou zasadacieho poriadku zistila, že administrátorka nerozdala testy tak, aby sa striedali ich rôzne kódy u žiakov sediacich vedľa seba v susedných radoch. V dôsledku nerešpektovania tohto pokynu všetci žiaci sediaci vedľa seba v susedných radoch mali testy s rovnakými kódmi. Dvojica žiakov, u ktorých boli NÚCEM identifikované takmer rovnaké odpovede, sedeli vedľa seba v dvoch susediacich radoch, pričom mali testy s rovnakými kódmi. Z analýzy OH vyplynulo, že aj ďalšie dvojice žiakov sediacich v radoch vedľa seba uvádzali na rovnaké otázky zhodné, ale nesprávne odpovede, alebo realizovali opravy

¹ Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Prešovský a Košický kraj

² Trnavský, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj

³ 1 s vyučovacím jazykom maďarským a 1 s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským

identickým spôsobom. Administrátorka testu z matematiky vo svojom vyjadrení uviedla, že vykonávala administráciu testov v súlade s pokynmi, pričom žiaci pracovali samostatne bez možnosti odpisovania.

Na kontrolovanom G v *Prešovskom kraji* školská inšpekcia zistila, že **všetky originály a kópie OH z matematiky boli identické**, okrem jedného odpoveďového hárka. Dôvodom bolo nedostatočné pretlačenie správneho výsledku na kópiu OH. Kontrolou OH bolo zistené, že zhodne označené správne aj nesprávne odpovede uzavretých úloh sa vyskytli u dvoch dvojíc a jednej trojice žiakov. Zo zasadacieho poriadku vyplynulo, že žiaci nesedeli v laviciach za sebou, sedeli v iných susediacich radoch. V testoch bola vysoká úspešnosť najmä otvorených úloh. Z celkového počtu 280 riešených otvorených úloh v celej skupine bolo správnych 243 úloh (86,79 %). Pri uzavretých úlohách z počtu 140 riešených úloh žiaci úspešne vyriešili 96 (68,57 %). V skupine sa nachádzali žiaci s prospechom chválitebný (3 žiaci), dobrý (10 žiaci) a dostatočný (1 žiak). **Celkove je možné konštatovať, že úspešnosť testu z matematiky bola vysoká (80,71 %) v porovnaní s výslednou klasifikáciou žiakov v predmete.**

Na základe zasadacieho poriadku v tejto skupine sa zistilo, že administrátorka rozdala testy tak, aby sa striedali ich rôzne kódy u žiakov sediacich v lavici za sebou aj vedľa seba v susedných radoch. Z písomného vyjadrenia administrátorky a vzájomného rozhovoru s ňou vyplynulo, že počas administrácie testov z matematiky žiaci pracovali samostatne a nekomunikovali medzi sebou. V písomnom vyjadrení predsedníčka PMK taktiež vylúčila možnosť vzájomnej spolupráce a komunikácie medzi žiakmi.

Na G v *Košickom kraji porovnaním originálov a kópií OH z matematiky bola preukázaná ich zhoda*. Zistenia nasvedčujú tomu, že susediaci žiaci pri vypracovaní úloh s rovnakým kódom testu nepracovali samostatne a navzájom komunikovali. Administrátorka testov v kontrolovannej skupine počas administrácie testu opustila učebňu. Táto skutočnosť bola zaznamenaná v Dotazníku pre administrátora testu, ktorý bol súčasťou Protokolu o administrácii testov externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky. Počas jej neprítomnosti v učebni vykonávala dozor učiteľka poverená funkciou pomocného dozoru. Administrátorka i učiteľka vykonávajúca pomocný dozor vo svojom vyjadrení uviedli, že počas ich prítomnosti v učebni prebiehala administrácia testov bez rušivých momentov a žiaci pracovali samostatne.

Slovenský jazyk a literatúra

ŠŠI porovnala opravené originály a kópie OH zo slovenského jazyka a literatúry v 3 kontrolovaných subjektoch (Bratislavský, Nitriansky a Žilinský kraj) a zistila, že v **dvoch subjektoch neboli OH opravené objektívne a v súlade s kl'účom správnych odpovedí**.

V súkromnej SOŠ *Nitrianskeho kraja* v predmete slovenský jazyk a literatúra porovnaním originálov OH s piktogramom pero s ich kópiami boli zistené **nedovolené zásahy** v 2 skupinách. V skupine č. 03 u jedného žiaka **originál OH nekorešpondoval s jeho kópiou**, v riadku 32 bol jednoznačný zásah hodnotiteľky preškrtnutím časti žiackej odpovede (podpis hodnotiteľky je urobený identickým perom) a následným uznaním tejto odpovede ako správnej. Hodnotiteľka vo svojom písomnom vyjadrení zásah do OH vylúčila. U ďalšieho žiaka v teste označenom kódom 6387 boli v riadkoch 14, 15 a 16 **napísané odpovede rozdielnym (tlačeným) druhom písma ako ostatné odpovede. Všetky tri odpovede boli uznané za správne**. Administrátorka, ktorá bola zároveň triednou učiteľkou žiakov tejto skupiny, vo svojom písomnom vyjadrení odmietla akúkoľvek manipuláciu s OH v čase administrácie testov EČ MS. V skupine č. 07 u jedného žiaka boli len na origináli OH v riadkoch 30, 31 a 32 dopísané odpovede, z ktorých dve boli uznané ako správne a jedna ako nesprávna. V písomnom vyjadrení pomocná hodnotiteľka, ktorá hodnotila ako prvá uviedla, že nezasahovala nedovoleným spôsobom do OH žiaka.

V obchodnej akadémii (OA) *Žilinského kraja* vzniklo **podozrenie na zásah hodnotiteľa** do 4 originálov OH v predmete slovenský jazyk a literatúra pri ich oprave. Zistený bol **rozdiel medzi originálom a kópiou v jednom prípade, odpoveď žiaka sa zmenila z nesprávnej na správnu**. Zásah do OH hodnotiteľka okomentovala tým, že opravy vykonávala podľa pokynov predsedníčky PMK, nebola si vedomá svojho pochybenia. V ostatných OH žiakov neboli zistené rozdiely medzi originálmi a ich kópiami.

Anglický jazyk

Na základe porovnania opravených originálov a kópií OH z *anglického jazyka* (AJ úroveň B1 a B2) v 12 subjektoch ŠŠI konštatuje, že v 9 z nich **boli OH opravené objektívne a v súlade s kľúčom správnych odpovedí**.

Z analýzy výsledkov komparácie percentuálnej úspešnosti žiakov v *Trnavskom kraji* v sledovaných skupinách v časti testu z cudzích jazykov obsahujúcej úlohy s krátkou odpoveďou a výsledkov ich predchádzajúcej klasifikácie vyplynulo, že v dvoch z troch kontrolovaných škôl úspešnosť žiakov v časti testu bola vysoká a neodrážala výsledky ich predchádzajúcej klasifikácie v predmete. V jednom kontrolovanom subjekte v Trnavskom kraji až 11 žiakov malo zhodné správne odpovede v úlohách č. 14 – 20, táto skupina úloh vykazovala znaky dodatočných opráv z nesprávnych odpovedí na správne. V skupine sa nachádzali žiaci klasifikovaní z predmetu anglický jazyk stupňom výborný (3 žiaci), chváľitebný (2 žiaci), dobrý (3 žiaci) a stupňom dostatočný (3 žiaci).

Porovnaním všetkých originálov OH s ich kópiami v kontrolovanej súkromnej SOŠ v *Nitrianskom kraji* **boli zistené nepovolené zásahy do originálov OH**. Pri hodnotení úloh s *krátkou odpoveďou* v jednom OH bola hodnotiteľkou uznaná nesprávna odpoveď za správnu. Napriek väčšinovej zhode uvedených originálov a kópií OH z predmetu AJB1 bol školskou inšpekciou zistený výskyt hromadných identických odpovedí vo viacerých úlohách obidvoch testov u žiakov v skupinách č. 01, 03 a 04 bez ohľadu na ich známku za 1. polrok 4. ročníka. V skupine č. 01 funkciu administrátorky vykonávala učiteľka odborných ekonomických predmetov, ktorá zároveň bola aj triednou učiteľkou týchto žiakov. V písomnom vyjadrení uviedla, že anglický jazyk ovláda na úrovni začiatočníčky. Počas administrácie mala snahu dodržať maximálnu objektivitu, niekoľkokrát musela upozorniť žiakov, aby pracovali samostatne. V skupine č. 03 funkciu administrátorky plnila triedna učiteľka s aprobáciou matematika a geografia. V písomnom vyjadrení uviedla, že navštevovala kurz angličtiny, ale má len základné vedomosti. Počas administrácie EČ a PFIČ MS neopustila učebňu, nepostrehla žiadnu nedovolenú spoluprácu medzi žiakmi. V skupine č. 04 funkciu administrátora vykonával učiteľ odborných ekonomických predmetov. Podľa jeho písomného vyjadrenia postupoval podľa pokynov, neopustil učebňu, žiaci nemali pri sebe mobilné telefóny. Uviedol, že anglický jazyk neovláda ani slovom, ani písmom. Kontrolou Protokolu o administrácii EČ a PFIČ MS v skupinách č. 01 a 02 tohto subjektu sa zistilo nesprávne vyplnenie doby, počas ktorej žiaci opustili učebňu v priebehu testovania.

Porovnaním originálov a kópií OH **boli zistené nedovolené zásahy v origináloch OH s výberom odpovedí** u 5 žiakov. Na základe NÚCEM predložených oficiálnych výsledkov EČ MS z AJB1 bolo zistené, že žiaci dosiahli úspešnosť od 58,3 % do 70 %. Z uvedeného dôvodu možno konštatovať, že aj bez nedovoleného zásahu by dosiahli minimálne dolnú hranicu (33 %) pre úspešné absolvovanie EČ MS.

V kontrolovaných subjektoch v *Žilinskom kraji* v jednom z nich **nebola zabezpečená regulárnosť priebehu administrácie a hodnotenia OH z EČ MS neúmyselným pochybením pri oprave** viacerých OH z predmetu AJB1. Niektoré nesprávne odpovede v OH boli pri hodnotení uznané ako správne, k čomu sa vyjadrili 3 pomocní hodnotitelia. Po konfrontácii priznali pochybenie, ale vo svojich písomných vyjadreniach uviedli, že pri

oprave pochybili neúmyselne, ich snahou nebolo zlepšiť výsledky žiakov z testovania. Ďalšie podozrenia neobjektívnej realizácie administrácie testov spočívali v tom, že žiaci, ktorí boli v tej istej skupine, mali rovnaké nesprávne odpovede v niektorých položkách, čo poukazovalo na podozrenie z nedovolenej komunikácie medzi nimi. Administrátori uviedli, že žiaci pracovali počas testovania samostatne, podľa pokynov a žiadne rušivé javy v triede nepostrehli. Nevylúčili však možnosť, že žiaci mohli medzi sebou komunikovať neverbálne.

V jednej SOŠ bolo v OH celej skupiny veľké množstvo prečiarknutí a zátvoriek. Podľa vyjadrenia zodpovednej administrátorky žiakom neumožnila vzájomné odpisovanie a spoluprácu počas administrácie testov z daného predmetu. Myslí si, že viaceré opravy v testoch urobili žiaci z dôvodu nesústredenosti alebo na základe toho, že v odpovediach na niektoré otázky si neboli celkom istí. V OA z dôvodu viacnásobného opravovania odpovedí žiakmi vzniklo podozrenie v 4 OH s piktogramom krížik. Zodpovedná administrátorka uviedla, že niektorí žiaci svoje odpovede naozaj častejšie menili, pričom však opravy vykonávali samostatne a korektne v zmysle pokynov. V triede nepostrehla odpisovanie alebo vzájomné sa radenie žiakov.

Priamou kontrolou a komparáciou originálov a kópií OH (AJ úroveň B1 a B2) v **Košickom kraji** bola potvrdená ich zhoda. **Zistenia školskej inšpekcie** nasvedčovali tomu, že administrátori umožnili žiakom pri vypracovaní testu vzájomne komunikovať a tak nezabezpečili samostatnosť ich činnosti. Charakter zistení školskej inšpekcie bol v rozpore s vyjadreniami administrátorov alebo pomocných hodnotiteľov, ktorí uviedli, že postupovali podľa stanovených pokynov. Niektorí z nich pripustili neúmyselné pochybenie spôsobené zlyhaním ľudského faktora. Podľa nich mohlo byť **nesprávne vyhodnotenie 1 identickej odpovede u 3 žiakov** ako správnej spôsobené v SOŠ nepozornosťou hodnotiteľa alebo nedôsledným vykonaním následnej kontroly. Závažnosť a počet zistení v jednej SOŠ boli v rozpore s názorom administrátorky a nasvedčovali tomu, že žiaci v skupine medzi sebou verbálne komunikovali. **Uznanie nesprávnej 1 identickej odpovede u 5 žiakov ako správnej** bolo na tejto SOŠ realizované na pokyn predsedníčky PMK. Funkciu administrátorky EČ MS z AJB1 v kontrolovanej skupine vykonávala triedna učiteľka, ktorá nezabezpečila regulárny priebeh testovania.

Nemecký jazyk

Na základe porovnania originálov a kópií OH z **nemeckého jazyka** (NJ úroveň B1) v 6 subjektoch sa zistilo, že v 2 kontrolovaných školách **OH neboli opravené objektívne a v súlade s kl'účom správnych odpovedí.**

V SOŠ v **Trnavskom kraji** sa preukázalo, že celková úspešnosť žiakov v časti testu z NJB1 obsahujúcej úlohy s krátkou odpoveďou nebola vysoká (44,55 %), ale úspešnosť jednotlivých žiakov, s výnimkou jedného prípadu (žiak bol klasifikovaný známku chválitebnú a v tejto časti testu dosiahol úspešnosť 75 %), vôbec neodrážala výsledky ich predchádzajúcej klasifikácie v predmete.

V správnosti opráv hodnotiteľmi **neboli v Nitrianskom kraji zistené nedostatky**. Originály odpovedových hárkov s piktogramom krížik a pero boli totožné s kópiami. Analýza testov školskou inšpekciou ukázala, že výsledky testovania žiakov v jednej kontrolovanej SOŠ boli neporovnateľne lepšie vo vzťahu k ich výslednej známke. Administrátorka odmietla akúkoľvek nepovolenú spoluprácu a pomoc žiakom. Nedostatkom v ďalších dvoch subjektoch boli nesprávne ohodnotené úlohy v prospech žiakov a aj v neprospech žiaka pomocnými hodnotiteľmi.

Zistenia v SOŠ v **Banskobystrickom kraji jednoznačne nepotvrdili nepovolenú spoluprácu** žiakov počas administrácie testov EČ MS z NJ v kontrolovanej skupine, prípadne inú pomoc poskytnutú žiakom pri riešení úloh. Odpovede žiakov a opravy odpovedí

v origináloch OH sa zhodovali s ich kópiami, žiadne dodatočné zásahy do odpovedí žiakov ani iné nedostatky neboli pri porovnaní OH preukázané.

V **úlohách s výberom odpovedí** sa u väčšiny žiakov vyskytli opravy dvoch až viacerých pôvodných odpovedí a v úlohe č. 25 si zhodne **jedna tretina žiakov opravila pôvodnú odpoveď na nesprávnu alternatívu**. V úlohách č. 41 – 47 mali 14 žiaci bez škrtnutia a opráv uvedené **všetky odpovede správne**, jeden žiak si dve z troch chybných odpovedí opravil na správne. Vzhľadom na pomerne slabé vyučovacie výsledky žiakov z predmetu nemecký jazyk v 1. polroku posledného roka štúdia (9 žiakov bolo hodnotených známku dostatočnú) bola ich percentuálna úspešnosť v EČ MS z nemeckého jazyka vysoká (79 %). **Zhodné opravy úloh s výberom odpovedí** u väčšiny žiakov a bezchybné uvedenie správnych odpovedí v celej skupine poukazujú **na nedôsledné dodržiavanie pokynov** zo strany administrátora. Kontrolou správnosti hodnotenia **úloh s krátkou odpoveďou** v OH **sa potvrdilo vykonanie hodnotenia v rozpore s kľúčom správnych odpovedí zverejnených NÚCEM**. Hodnotitelia vyhodnotili nesprávne odpovede za správne, čo podľa ich vyjadrenia **nebolo spôsobené zámerne, ale z nepozornosti**.

ŠŠI v kontrolovanej SOŠ v **Prešovskom kraji** zistila, že v **jednej skupine bolo rozdáných 8 kusov testov s kódom 1713 a 5 kusov testov s kódom 1314**. Túto skutočnosť odôvodnila administrátorka neprítomnosťou 2 žiakov, ktorým bol pridelený v súlade so zasadacím poriadkom test s kódom 1314. Porovnaním originálov a kópií OH vzniklo **podozrenie zo spolupráce žiakov** počas administrácie testu EČ MS na základe skutočnosti, že odpovede v položkách 41 – 47 v teste s kódom 1713 boli vyplnené úplne bezchybne a pôvodne rovnako bolo vyplnených aj 5 testov s kódom 1314, pričom boli následne vo všetkých testoch tohto kódu vykonané opravy samotnými žiakmi (počet opráv sa pohyboval od 4 do 9). Administrátorka vo svojom vyjadrení odmietla možnosť spolupráce a spoločnej opravy odpovedí žiakov v tejto skupine počas administrácie testov.

Porovnaním originálov a kópií OH úloh s krátkou odpoveďou sa zistilo, že pri ich hodnotení **neboli dodržané pokyny na hodnotenie**. Ďalej sa zistilo, že pri opravách boli vykonané **nedovolené zásahy zo strany hodnotiteľov**. **Všetky odpovede boli uznané hodnotiteľmi za správne**. U jedného žiaka neboli ohodnotené odpovede na úlohy č. 32 a 33. Podozrenie z neobjektívneho hodnotenia a neposúdenia odpovedí rovnako u každého žiaka, ako aj zásahy do hodnotenia hodnotiteľa z nemeckého jazyka vo svojom stanovisku aj pri vzájomných rozhovoroch odmietli. Hodnotitelia nedodrжали Pokyny na hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou externej časti maturitnej skúšky a Kľúč správnych odpovedí úloh s krátkou odpoveďou externej časti maturitnej skúšky z nemeckého jazyka v tom, že **každá odpoveď nebola posúdená rovnako u všetkých žiakov, a tým nebola zaručená objektivnosť hodnotenia zo strany hodnotiteľov**.

Predsedníčka predmetovej maturitnej komisie si neplnila svoje povinnosti pri hodnotení OH z nemeckého jazyka, **nekontrolovala činnosť administrátorov počas celej administrácie EČ maturitnej skúšky, nezabezpečila hodnotenie podľa Pokynov na hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou externej časti maturitnej skúšky a Kľúča správnych odpovedí a nedôsledne skontrolovala OH** ohodnotené pomocnými hodnotiteľmi.

Iné zistenie

V jednej SOŠ v **Nitrianskom kraji** na základe **podnetu** doručeného Školskému inšpekčnému centru Nitra, v ktorom pisateľ poukázal na **poskytnutie vypracovaných odpovedí z nemeckého jazyka** žiakom učiteľkou, ktorá vykonávala funkciu administrátorky v skupine č. 01, školská inšpekcia vykonala analýzu jednotlivých testov. V skupine č. 01 boli zistené zhody správnej odpovede všetkých žiakov na tie isté úlohy a frekventované zhody správnych odpovedí u všetkých žiakov. Školská inšpekcia zistila, že žiaci v skupine č. 01, s výnimkou jednej žiačky, mali úspešnosť vyššiu ako 33 % (žiačka hodnotená za 1. polrok

školského roka 2013/2014 známku dobrý) a v skupine č. 02 ani jeden žiak nedosiahol úspešnosť vyššiu ako 33 %, pričom priemer známok uvedených skupín bol porovnateľný. Z ôsmich žiakov skupiny č. 01, ktorí písali test, mali siedmi úspešnosť vyššiu ako 33 %, z nich boli štyria hodnotení za 1. polrok školského roka 2013/2014 známku dostatočnú a ich úspešnosť v teste bola vyššia ako 40 %, dvaja žiaci hodnotení známku dobrý mali úspešnosť v teste 35 % a 38 %, žiačka hodnotená známku chválitebný mala úspešnosť v teste 52 %. Všetci ôsmi žiaci skupiny č. 01, ktorí písali test 1314, mali úspešnosť vyššiu ako 33 %, z nich jeden hodnotený za 1. polrok školského roka 2013/2014 známku nedostatočnú mal úspešnosť 52 %, dvaja hodnotení známku dostatočnú mali úspešnosť v teste 53 % a 58 %. V tejto skupine mali žiaci najviac rovnakých správnych odpovedí v II. časti (7 - 9 správnych odpovedí) a III. časti (10 - 11 správnych odpovedí). Administrátorka v písomnom vyjadrení zásadne odmietla, že by žiakom akýmkoľvek spôsobom pomáhala, od školskej koordinátorky prevzala presný počet testov pre žiakov, ani jeden test neostal v triede na katedre. Uviedla, že jej znalosti z nemeckého jazyka nie sú na takej úrovni, aby mohla test vypracovať. Učiteľka vykonávajúca pomocný dozor na chodbe v písomnom vyjadrení uviedla, že počas administrácie testu EČ MS nevošiel do tried nikto, s výnimkou školskej maturitnej komisie, a ani administrátorka nevyšla von. V blízkosti triedy sa nepohybovali ani učitelia nemeckého jazyka. Školská koordinátorka v písomnom vyjadrení odmietla možnosť akejkoľvek manipulácie s testami, všetky nepoužité testy ostali v škatuli uloženej v jej kancelárii.

Uloženie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov

Vzhľadom na nedodržanie Pokynov pre administrátorov – Maturita 2014, v 11 kontrolovaných subjektoch ŠŠI uložila vedúcim zamestnancom kontrolovaných škôl prijať v stanovených termínoch konkrétne *opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov* týkajúcich sa neregulárneho priebehu, realizácie administrácie EČ MS a PFIČ MS a nekorektných opráv odpovedí v OH.

Zistené nedostatky sa najčastejšie týkali:

- nedôsledného dodržiavania pokynov administrácie externej časti maturitnej skúšky,
- nezabezpečenia samostatnosti práce žiakov a nezamedzenie komunikácie medzi žiakmi počas administrácie testov,
- nedodržania Pokynov na hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou externej časti maturitnej skúšky a Kľúča správnych odpovedí k úlohám s krátkou odpoveďou externej časti maturitnej skúšky hodnotiteľmi a pomocnými hodnotiteľmi,
- výberu pedagogických zamestnancov do funkcie administrátorov a pomocných hodnotiteľov.

Záver

Štátna školská inšpekcia kontrolou dokumentácie k externej časti maturitnej skúšky a odpoveďových hárkov z jednotlivých predmetov vo väčšine kontrolovaných subjektov preukázala ich vzájomnú zhodu, čo značí, že po oddelení originálov od kópií neboli v odpoveďových hárkoch uskutočnené žiadne dodatočné zásahy.

Analýza testov školskou inšpekciou ukázala, že výsledky testovania žiakov v kontrolovanom SOŠ Nitrianskeho kraja v skupine č. 01 boli neporovnateľne lepšie vo vzťahu k ich výslednej známke, administrátorka odmietla akúkoľvek nepovolenú spoluprácu a pomoc žiakom. Nepovolená manipulácia s originálmi viacerých odpoveďových hárkov, ktoré neboli identické s ich kópiami, bola zistená v súkromnej SOŠ v Nitrianskom kraji. V tejto škole najväčším nedostatkom pri realizácii externej časti maturitnej skúšky z predmetu anglický jazyk úroveň B1 boli nedovolené zásahy do originálov odpoveďových hárkov s výberom odpovedí, ktoré podľa zistenia školskej inšpekcie neboli prioritne celené

na zlepšenie maturitných výsledkov jednotlivých žiakov. Nedostatkom boli aj nedovolené zásahy niektorých pomocných hodnotiteľov do originálov odpoved'ových hárkov s krátkou odpoveďou v anglickom i v slovenskom jazyku a následné uznanie správnej odpovede v prospech žiakov pri oprave a hodnotení úloh s krátkou odpoveďou.

Zistenia v SOŠ v Banskobystrickom kraji jednoznačne nepotvrdili nepovolenú spoluprácu žiakov počas administrácie testov externej časti maturitnej skúšky z nemeckého jazyka v kontrolovanej skupine, prípadne inú pomoc poskytnutú žiakom pri riešení úloh. Zhodné opravy úloh s výberom odpovedí u väčšiny žiakov a bezchybné uvedenie správnych odpovedí v celej skupine poukazujú na nedôsledné dodržiavanie pokynov zo strany administrátora. Zistenia týkajúce sa hodnotenia odpovedí na úlohy s krátkou odpoveďou potvrdili neobjektívnu realizáciu opráv OH. Pomocní hodnotitelia a predsedníčka predmetovej maturitnej komisie si svoje úlohy neplnili v súlade s pokynmi NÚCEM.

V jednom subjekte v Žilinskom kraji nebola zabezpečená regulárnosť priebehu administrácie a hodnotenia odpoved'ových hárkov z externej časti maturitnej skúšky neúmyselným pochybením pri oprave viacerých OH z predmetu anglický jazyk úroveň B1. V ďalšej SOŠ v Žilinskom kraji vzniklo podozrenie na nekorektné správanie sa vo veľmi širokom rozsahu celej skupiny žiakov. Je pravdepodobné, že administrátor pripustil nedovolenú komunikáciu medzi žiakmi počas testovania, ktorú však podľa jeho slov nepostrehol.

Porovnaním originálov a kópií OH z nemeckého jazyka v SOŠ v Prešovskom kraji ŠŠI zistila, že pri opravách úloh s krátkou odpoveďou EČ maturitnej skúšky neboli dodržané Pokyny na hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou externej časti maturitnej skúšky vydané NÚCEM, odpovede žiakov neboli objektívne hodnotené. Predsedníčka predmetovej maturitnej komisie si neplnila svoje povinnosti najmä v tom, že nevykonávala dôslednú kontrolu činnosti administrátorov, ako aj kontrolu odpoved'ových hárkov ohodnotených pomocnými hodnotiteľmi.

Priamou kontrolou a komparáciou originálov a kópií OH v Košickom kraji bola potvrdená ich zhoda. Zistenia školskej inšpekcie nasvedčovali tomu, že administrátori umožnili žiakom pri vypracovaní testu vzájomne komunikovať, a tak nezabezpečili samostatnosť ich činnosti. Charakter zistení školskej inšpekcie bol v rozpore s vyjadreniami administrátorov alebo pomocných hodnotiteľov, ktorí uviedli, že postupovali podľa stanovených pokynov. Niektorí z nich pripustili neúmyselné pochybenie spôsobené zlyhaním ľudského faktora.

Vyššie uvedené disproporcie medzi dosiahnutou úspešnosťou žiakov niektorých kontrolovaných škôl v časti testu a výsledkami ich predchádzajúcej klasifikácie za predmet a zároveň analýza štruktúry odpovedí žiakov v časti testu môžu viesť k záveru, že vo väčšine podozrivých subjektov v čase administrácie testov v učebni neboli zabezpečené podmienky pre samostatnú prácu žiakov, čo umožnilo žiakom sediacim vedľa seba a za sebou nežiaducim spôsobom kooperovať. Zistenia, týkajúce sa škrtania, opravovania a uvádzania rovnakých odpovedí u viacerých žiakov v rámci celej skupiny, napovedajú o nedôslednom dodržiavaní pokynov zo strany určeného administrátora. Uvedené podozrenia na spoluprácu a nečestné správanie sa žiakov pri testovaní v podozrivých školách však nebolo možné dostupnými metódami a formami kontroly potvrdiť.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom stredných škôl

- menovať do funkcií koordinátorov, administrátorov takých zamestnancov, ktorí budú zodpovedne plniť svoje povinnosti tak, aby boli zabezpečené rovnaké podmienky pre všetkých žiakov pri realizácii externej časti maturitnej skúšky

- skvalitniť prácu administrátorov počas testovania žiakov dôsledným dodržiavaním pokynov Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania

Odborom školstva okresných úradov v sídle kraja

- zabezpečiť odbornú prípravu predsedov maturitnej komisie s dôrazom na dôslednú kontrolu činnosti administrátorov a kontrolu vyhodnotenia odpovedí na úlohy s krátkou odpoveďou

Návrhy a odporúčania pre Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania

- zaradiť do súboru dokumentácie, ktorú školy zasielajú po testovaní do Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania, aj Protokoly o administrácii testov, ktoré obsahujú zoznam žiakov konajúcich externú časť maturitnej skúšky v jednotlivých skupinách spolu so zasadacím poriadkom a zoznamy žiakov s rodnými číslami, čo pri analýze výsledkov testov umožní zamestnancom Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania identifikovať vzťah medzi jednotlivými druhmi odpovedí žiakov vo vzťahu k zasadaciemu poriadku a jednoznačne vytypovať kooperujúcich žiakov
- v prípade zistenia nedodržania pokynov pri administrácii testov, ktoré má za následok skreslenie objektivity výsledku úspešnosti žiakov v testovaní, informovať riaditeľov a zriaďovateľov dotknutých škôl
- vykonať zmenu v organizácii administrácie samotného testovania v čase ukončovania práce žiakov, keďže nie je v možnostiach administrátora v jednej časovej sekvencii zapísať do protokolu časy, kedy žiaci ukončili prácu, skontrolovať úplnosť materiálov, ktoré mal žiak ponechať na lavici a zároveň sledovať, či ostatní žiaci pracujú samostatne. Práve tento časový úsek poskytuje najviac možností na nežiaducu spoluprácu žiakov, a to aj v prípadoch, keď administráciu testov vykonávajú svedomití pedagogickí zamestnanci, ktorí sa snažia dôsledne plniť všetky pokyny.